

Анкета за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП

- март 2021 г. -

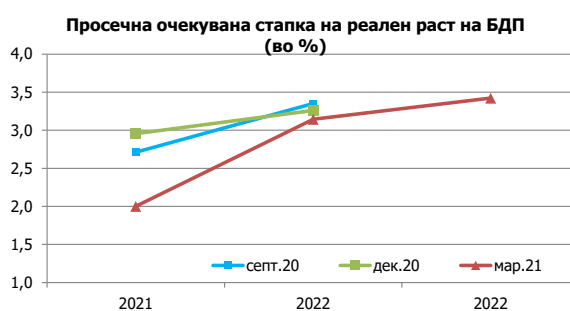
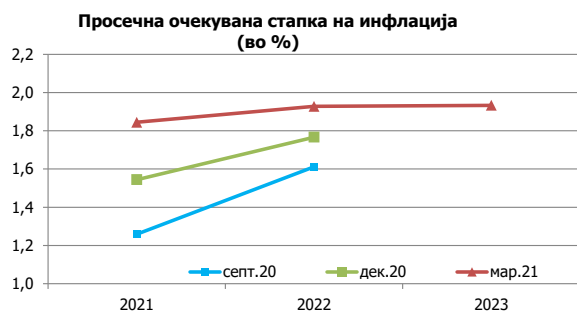
Анкетата за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП¹ за периодот 2021 – 2023 година, спроведена во март², упатува на мала нагорна ревизија на очекувањата за просечната стапка на инфлација, додека во однос на очекуваниот раст на БДП покажува надолна ревизија на очекувањата. Така, како и досега, економските аналитичари ваквите движења и кај инфлацијата и кај БДП ги објаснуваат главно со случувањата и ефектите од глобалната криза предизвикана од пандемијата на ковид-19 и мерките за справување со неа.

Во однос на **инфлацијата**, очекувањата за 2021 и 2022 се минимално повисоки во однос на претходната анкета и упатуваат на просечна стапка во 2021 година од 1,8% (1,5% во претходната анкета) и 1,9% во 2022 година (1,8% во претходната анкета), а стапка на инфлација од 1,9% се очекува и во 2023 година. Испитаниците ги објаснуваат своите инфлациски очекувања со следниве фактори: досегашните остварувања на стапката на инфлација, неизвесноста предизвикана од пандемијата на ковид-19, повисоките цени на храната и енергијата, како и цените на увезените добра. Исто така, испитаниците сметаат дека постепеното надминување на кризата, монетарните и фискалните стимули, растот на домашната побарувачка, како и закрепнувањето на економијата би придонесле кон повисок раст на инфлацијата. Од друга страна, пролонгирањето на кризата и повторното воведување рестриктивни мерки за справување со вирусот, а со тоа и зголемување на неизвесноста и забавување на закрепнувањето на домашната економија, како и евентуално пониските увозни цени би можеле да доведат до пониска стапка на инфлација. Во поглед на **економската активност**, очекувањата на испитаниците упатуваат на понизок раст во 2021 година којшто ќе се движи околу 2,0% (наспроти растот од 3,0% во претходната анкета), за 2022 година очекувањата се во основа слични, со стапка на раст од 3,1% (3,3% во претходната анкета), додека за 2023 година испитаниците очекуваат стапка на раст од 3,3%. Испитаниците ги посочуваат следниве фактори коишто влијаат врз нивните очекувања: продолжувањето на негативните ефекти од пандемијата на ковид-19 и дополнително воведување заострени рестриктивни мерки, намалувањето на домашната побарувачка поради неизвесноста од пандемијата, воздржаноста на домашните и странските инвеститори, како и намалената странска побарувачка за домашни производи. Од друга страна, аналитичарите очекуваат дека започнувањето на вакцинацијата дома и во странство, како и побрзото можно справување со корона-

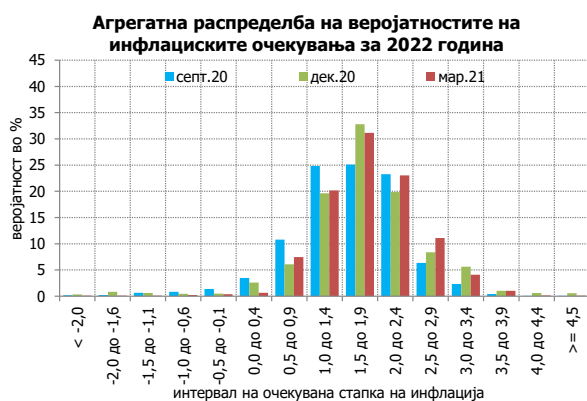
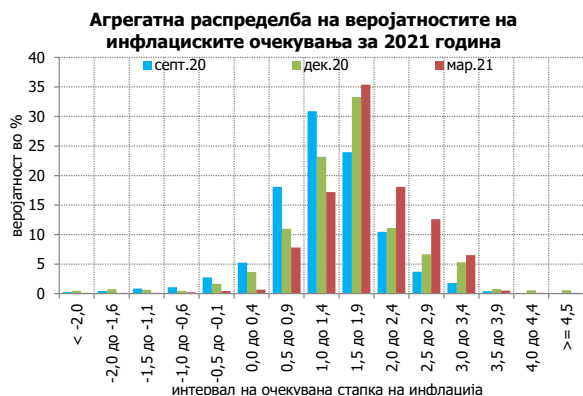
¹ Во 2017 година, Народната банка на Република Северна Македонија направи промена во анкетното истражување „Анкета за инфлациските очекувања“, коешто е преименувано во „Анкета за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП“, чија нова структура го следи кварталниот прашалник за професионални прогнозери (Quarterly Survey of Professional Forecasters, https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/survey_of_professional_forecasters/html/index.en.html), што го спроведува Европската централна банка (ЕЦБ), а воедно ја промени и структурата на примерокот, којшто сега е составен само од економски експерти.

² Анкетата се спроведува во периодот од 9 до 16 март 2021 година, односно очекувањата на испитаниците се формирани во период на пандемија на корона-вирусот, како и воспоставување монетарни и фискални мерки за борба против пандемијата и намалување на негативните ефекти врз домашната економија.

вирусот во глобални рамки, преземените монетарни и фискални мерки, започнувањето на преговорите за интеграција во ЕУ и враќањето на оптимизмот кај субјектите во економијата (кај потрошувачите и инвеститорите), како и зголеменото остварување на капиталните проекти ќе имаат позитивно влијание врз растот во наредниот период и ќе придонесат за побрзо посткризно закрепнување на економијата.

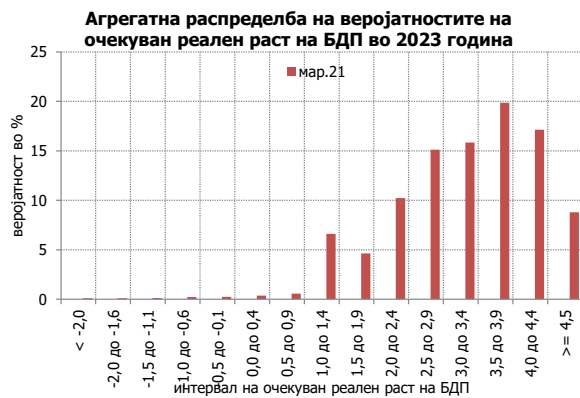
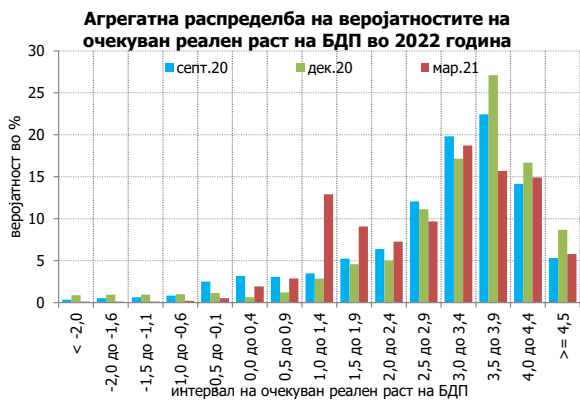
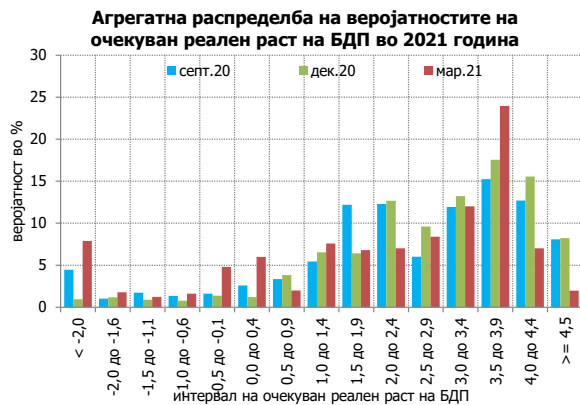


Во рамките на Анкетата испитаниците даваат и свој поглед за **распределбата на веројатноста за остварување определени стапки во задан интервал**. Овие оценки се користат за создавање на агрегатната распределба на веројатностите³. Агрегатната распределба на веројатностите за остварување на дадените стапки на инфлација и БДП во петнаесет интервали се прикажани на следниве графикони, а резултатите главно се совпаѓаат со стапките коишто ги очекуваат испитаниците.



³ Агрегатната распределба на веројатностите претставува просек од оценетите веројатности од испитаниците за секој интервал на очекувана стапка на инфлација и стапка на раст на БДП.

Во согласност со очекувањата за **стапките на инфлација**, како и неизвесноста од влијанието од глобалната пандемија, во однос на претходната анкета, распределбите на веројатностите за 2021 и 2022 година, упатуваат на мали поместувања кон интервалите со повисоки вредности, додека за сите три години упатуваат и на концентрација на веројатностите во интервалот на очекуваната просечна стапка на инфлација, за секоја година, соодветно.



Во услови на надолно поместување во однос на очекуваната **стапка на раст на БДП** за 2021 година, поместувањата во распределбата на веројатностите главно се во надолна насока, но истовремено се забележува поголема концентрација во интервалот од 3,5% до 3,9%. За 2022 година, поместувањата на распределбата на веројатностите се исто така во надолна насока, при повисока концентрација во интервалот на очекуваната стапка на раст на БДП, од 3,0% до 3,4%.